

SZAMOSÚJVÁRI ÉRTESÍTŐ

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS BALPART SZOLNOK-DOBOKA MEGYEI KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 K. Negyedévre . . . 2 50
Félévre . . . 5 K. Egyes szám ára . . . 20 f.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

PAPP BOGDÁN dr

Megjelenik minden csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szamosújvár
Áldó-vízutca 1. szám.

Hirdetések árszabály szerint vetetnek fel.

Az új választási törvény kelleke.

Szamosújvár, 1908. június 3.

Szocialisták és demokraták, edes egy testvérek; csak az elnevezésük különbözősége meg egymástól őket. Voltaképen egyik sem külön, mint a másik. A demokraták szállóige azonban valamely határozottabb és leplezetlenebb, mint a szocialista szóvirág.

„Demokrata” magyarul azt jelenti: „népuralom” és így a demokraták part azt jelentené, hogy népiuralmi párt.

Kézenfekvő és mindenki által közismert dolog, hogy a szocialista és demokraták korifeusok zavarban halásztatása sikerének legfőbb titka abban rejlik, hogy ők a boldondó tétel médiuma gyanánt használt népet az abszolút uralom és hatalomra jutás színes reményével s mámorító kilátásaival kecsegtetik. Hogy azonban ők az abszolút népiuralom alatt mit értenek? erre a kérdésre vagy üres frázisokkal és agyafurkó elszólásokkal felelnek, amely feleletből teljesen hiányzik mindaz, ami észszerű és józan, vagy pedig olyan magyarázatot adnak nekünk, amely az ő igazi szándékukat s lelkiük titkos vágyait napnál világosabban tolmacsolja előtünk. Ez a magyarázat az ő fenkölt istenes jelszavaikban jut legmeggyőzőbb kifejezésre, minők többek közt p. o. „Le a vagyonos osztállyal!” „Akasztófára a borkabátosokkal!” „Eljen a vagyon egyenlőség!” „Akit az isten e közepmagasságból egy fejjel nagyobbra novelt, annak a szentséges egyenlőség nevében le kell utáni a fejt!” stb.

Ilyen és ezekhez hasonló jelszavak ékeskednek a zó apostoli zászlójuk vérpíros mezéjén.

Ezek a jelszavak és nagymondások képezik hű tükrét a szocialista és demokraták vezérek vágyainak, törekvéseinek, életből-életlenek, jellemének.

Verbóczy István — a legnagyobb magyar jogász, — aki bizonyára szeplőlenebb jellemű publicista volt, mint ezek a szocialista és demokraták korifeusaink s csapatvezérek: a Kristóffy, Bokányi, Izrael, Vázsonyi, Goldner, Weltnér, és a többi diésók — ez a Verbóczy István a maga örökbecsű „Hármaskönyvében” a „nép” elnevezése alatt a magyar nemességet értette. Ő utánna több mint 300 évvel Kossuth Lajos a magyar nemesség, a nép politikai jogait törvényhozásilag kiterjesztette a nem nemes állampolgárokra is, azokra t. i., akik azt megérdemelték, így lett aztán minden szavazati joggal bíró

magyar állampolgár — politikai értelemben véve — egyúttal nemes ember.

Ez a Kossuth Lajos-féle politikai nemesség azonban ma 50 év után nem felel meg sem az állami életszükségletnek, sem a változott viszonyok követelményeinek. Ma már egy olyan társadalmi és közgazdasági hatalmas tényezőként jelentkezik iparos és munkás osztállyal birunk, amely 60 évvel ezelőtt nem létezett és a melyet ma már politikai szempontból számításra kívül hagyni nem lehet, de nem is szabad. Megfelelő feltételek mellett ezekre is ki kell terjeszteni a politikai nemességet, illetve a szavazati jogosultságot. Ezért van szükség a most készülő általános szavazati jogról szóló törvényre.

A törvényhozó hatalomnak tehát a reformandó választási törvénnyel igazi és nemes szándéka csakis az lehet, hogy a Kossuth Lajos és törvényhozó társai által 1849-ben alkotott választási törvényt a változott mai állapotok és népességi viszonyok követelte módon kiigazítsa, át dolgozza, megreformálja és pedig aképen, hogy ez az új törvény épen úgy megfeleljen a mai politikai életszükségletnek, mint a hogy az a régebbi — 1848-ik évi — választási törvény megfelelt az akkori politikai életszükségletnek.

Egyáltalán nem lesz tehát — lényegében sem szocialisabb, sem demokratikusabb ez az újonnan alkotandó választási törvény ma, mint amilyen volt az 1848-ik évi választási törvény akkor. Egy vitális szempontot azonban nem jutattott kellőképpen érvényre az 1848-ik évi választási törvény.

E tekintetben az új választási törvénynek radikálisabbnak kell lenni, mint a régi volt, nevezetesen: a szavazati jogosultságot a magyarur irni, olvasni, beszélni tudás és a magyar nemzeti állam iránt való odaadó hűség feltételeihez kell hogy kösse.

E politikai morállal egyenértékű szempontokat a most alkotandó új választási törvénynek mellőznie semmiképp nem szabad, mert anélkül ez a törvény sokkal rosszabb lesz ma, mint a régi választási törvény volt 1848-ban.

Ilyesmí pedig a magyar törvényhozásnak célja nem lehet. Főremunkára a magyar államnak semmi szüksége nincs. Az új választási törvény az itt felütött hazafias szempontok mellőzésevel józan-észszertien és becsülettel magyar szellemmel, sem szocialis sem demokratikus nem lehet és így a jövőben igazi „magyar népiuralmat” teremteni nem fog.

Elégtételt Domidének!

Egy kis információ.

Illatos levelek helyett egy szürke öfílléres levelezőlapot hozott a „Szamosújvári”-nek május 31-én a posta.

Szólt pedig a kuszalt írástól és a kevésbé magyar stílusban írt levelezőlap megszerint amint következik:

Kolozsvár, 1908. V.31.

Szükségem tartom előre kérni biztos információt, hogy az egyoldalasú történet megújmatlatsókkal szemben lesz-e szíves nekem alkalmat adni becsületemnek megvédésére? A küzölt dolgok sok valótlanságot tartalmaznak. Kiváló tisztelettel Domide tantár. Ez Etyeten is nem Brassóban vagyok, címem azonban Kolozsvár Jákai u. 6.*

A választi me, a nagy nyilvánosság előtt adjuk meg, annak kijelentésével, hogy elyöt adunk becses keresésnek és szívesen cáfoló sorainak is, feltéve, ha meggyőződünk, hogy azok a tárgyhoz mértén objektívek lesznek és az igazság látszatával fognak birni. De, hogy munkáját megkönyvlytsük, előhozzuk többi ügyöt, melyek indokolták tették a mult számunkban megirt cikket és az Ő meg-támadását. Persze a rendelkezésünkre álló anyagot — már a helyszükre elvénél fogva is — nem merítjük ki most teljesen, de fenntartjuk magunknak a jogot az esetleges folytatásra.

Egy önnök megkönyvitve a dolgot, lehetöve tessük, hogy a mai számunkban közöltekre is leadja a cáfolatot.

1 Szegezzük le mindenekelőtt a tényt, hogy Domide Antal a pápai állami tanítóképző intézettel azért bocsátott el, mert a márciusi üzenőútki szent ünnepeken a magyar növendékeket ászial vad hordárknak nevezte.

2 Így került ide Domide úr, ki ez év márc. 17-én hivatalul újból elvezetette első sorban azért, mert a katólikus egyház és vallást súlyosan megsértette. Domide úr ugyanis növendékei előtt a vallásból, a papokból gúnyt üzött és ilyenek is mondottak: „A papok félrehúzózták az Isten véres hárszár nádárgyát, véres sapkát, urcsillót és hatalmabbá teszik, mint a milén.”

A bibliai történeteket aszonyi mythoszoknak nevezte el és növendékeit korholta, hogy rosszabbak a tavalyi növendékeknél, mert hisznek a pápi Istenben. Váltig álligatta, hogy az Istenről való fogalom hamis, mert az Isten nem a legfelsőbb lény, Isten a természetben kell keresni.

A spanyol inkvizícióról beszéltve becsmérelte a papokat, hogy gyermekeket akasztottak fel és ujjakon cernát huztak át, végül pedig hozzátette: — Lássátok tehát, kik a papok!

Persze sokszor még nevelésgészebb tette magát, mint példái, mikor azt adta elő, hogy a papok megkádályozták a művelődést és hogyha a papoknak nagy lenne a hatalmuk, ma nem járnánk vasuton, mert a papok kiátkozták a felfedezéseiket foglalkozó embereket (?).

Egyzser növendékei kimélt a mikolai templomból és ott a szent képéből nyilvánosan gúnyt üzött Jézus Krisztus képét megfogva, így szólt: — Lásd, ez a Krisztusod, mire jutott a mi népünk, hogy ezt imádja.

A Szenthároság képeről pedig azt mondotta, hogy arai valami *maranaroni esidők* vannak festve. Csufodáronan beszél a római pápáról is — természetesen mindig a növédeknek, kinek a labait eszokják és előadásban megkövetelték, hogy a tanulók csufiságból egyházi cenekeket emeljenek.

Egyik növédekét biztatta:

— *Gyönyör és áldozom meg, mert annál inkább rojja törni a rozs a tanárokat.*

Es nevette hallgatója ugyanezen növédeknek válaszával:

— *Meg fogok győzni és áldozni, hanem sok lesz, hogy estétől másnap áldozás utánig várjak, és áldozás előtt enni fogok, hogy az etel ne nyomja Krisztust, hanem Ez legyen az eteli felet.*

3 No de ezek, mind kicsi dolgok, most jönnék a felfrások. *A tanárokról meg-sorlás.* Domide ur véces ember, ki a növédekét mulattatni akarja, és ezért a tanárokat az osztályban *rognyoknak, disznóknak, szamaroknak, birós-tanároknak* nevezte és csuf-ságból csak a keresztnevét emleltette. Egyik tanárra a növédekék előtt azt mondta, hogy az aint egy gyarkori iskolából való gyermek, másik-ról, hogy *fejfonakot fog adni neki, hogy a szeméi ugorjanak ki.*

Az intézet jelenleg, köztisztelőben ailo igaz-gatóját, *Fibón Pétér dr.* kanonokot triviális szavakkal illette és hamisan megcáfolta. Az előbbi igazgatóról azt mondotta, hogy az *egy rojny vere-lassen, és behatja a magytr nyelvet, mert puzt kapott az allantól és ezért nyelvetlen fogva kellett volna felosztani.* Az intézet tanároiról pedig úgy nyilatkozott, hogy azok olyan alakok, kinek le-rántásra hírlapi cikkeket nem lennének elegendők, hanem csak egész füzetek és kötet a nyakokra. Szegény Domide nem ismerte a magyar köz-mondást: aki másnak vermet és, maga csak bele. A növédekékelt bujtogatta, hogy ne irtozzanak be az intézetbe, míg csak egy *rojny* is lesz; ertve a *rojny* alatt azokat a tanárokat, akik papok.

4 A növédekék *szörtes.* Amint azt Domide ur is beismerte, egyes növédekékelt lütle-vertve és büntetésből az intézet pincéjébe záratott. Egyekbent a következő szép kifejezésekkel illette őket:

— *Tragerek, kapók, szolgák, her-lelten hor-szirkancák, saklók, bajzos kockák, piszok rojny, szosterek, szarkitók, falás bába, varrdező, szandik, fánke, leg, hajcs.*

Ez volt a Domide Antal intézeti zsebszótára.

5 A tanári költségek megfizése. Domide hatalmas embernek érezte magát, kiváló tanárnak, ki növédekékelt — saját rendszere szerint — osztályozott, anélkül, hogy kikérdezte volna és a hatalmaság érzetében tette az a kijelentést is, hogy az ő tárgyaiban nem avakozhat senki, mert ő igazgató, tanfelügyelő, miniszter biztos, sőt püspök is, ha kell, — egy személyben.

Előadást utóbbi időkben nem igen tartott, csak egy bevezette az órák a naplóba, mert magától növédekékelt. Esküszött is nekik, hogy nincs olyan isteni erő, mely őket a meggyűlölyből kiharza és felszította őket, hogy lazdjanak fel ellene.

— *Lázdjanak fel! Nem látjátok, milyen gyűlöly-tesek vagytok ellém, hogy nem tudok rájuk nézni. Tegyétek, amit akartok, én több nem foglalkozom velük.*

6 A koreksámban is legyen volt a talpán Domide. Növédekékelt egykor keres-márdozt, ivott, tanecolt, hegedült és a vegei rendszeren ejeli csendháborúkat követelt el, amiért a rendőrségre gyűlt meg olykor a baj. Senki se eszedozozott azon sem, hogy Domidát a szamos növédekékelt mert é Nagypenteken reg-geli két orakor egy koremsámban találtak, a valissos hangulathoz illően, egy prostitúttal néző az óleben. De senki se merje mondani, hogy hiabavalóvalág töltötte itt idejét, hiszen a növédekékéről tartott a farsora pestert akar lejárnyak szabadulást.

— A tanár kék, hogy barátja legyen a növédekék — szavalt a tanár ur — és viszont, a növédekék fel kell legyen jogostva miutáni tanárja társaságában és nem kell őket számarak és okörnek nevelni, miként eddig volt az gyakorlatban a szamosújvári központozással.

7 A kandiul ekkor ferdalodan következék eszedoktan, de emlelték meg előbb, hogy mely folyó é marcius 6-án, mikor Domide mar fel volt fűggeszte, ezt a lakására nagy mesterelegyen állított be, kik elmondották, hogy a

megbizatás szerint eljárta, voltak a növédekék lakásán, de senkit sem találtak ottthon. Erre aztán a mesterlegényeket felfogdó tanár ur e szavakkal felelt:

— *Hagyták, mert van más este is, mehetnek, csak arra ügyeljétek, hogy valamelyikét meg ne öljelek, de isselek őket, hogy érezek meg ügyédek.*

A már köztudomású uccai botrányokat, a két képződött tanár és egy növédekék lakásának meg-észekhez csak azt fűzzük hozzá, hogy ezen *kilágyi skórt* a városi rendőri hivatal Domide Antalt tette felelőssé. Ehhez kommentár igazán nem kell. De adjunk örömiüknek kifejezést, hogy nem következett be a tanár ur jóslata:

Mikor én elmentem innen, úgy kell elvet-veljen ez az intézet, mint ahogy elpusztult Jeruzsalem városa.

8 *Legat a tanár úr.* Domide a növédekékelt úgy nevezte el önmagát. A tanár ur illoletlenül díjakt szedett jegyzeteket címen a tanulólét. 2, 3, 4, 6, 20 koronáért. Persze ellen-értékelt jegyzetekkel nem szolgált és e szegény tanulók most a polgári bíróságnal perlik követeléseiket.

9 *His Latinó páncélyomban.* Még ez is Domideről szól, ki szák barátai körben *legat* úgy nevezte el önmagát. A tanár ur illoletlenül díjakt szedett jegyzeteket címen a tanulólét. 2, 3, 4, 6, 20 koronáért. Persze ellen-értékelt jegyzetekkel nem szolgált és e szegény tanulók most a polgári bíróságnal perlik követeléseiket.

10 Ez a fiatal lme, sok mindent felsorol-tunk és meg többet elhallgattunk — egyelőre. Mert ugy-e Domide ur Ön nem kívánást az intézeti zongora történetére, az éjjeli homályban történt szállásra, sem apró váltó historákra? Eleg most ennyi is.

Ni maradtunk, akik voltunk, álljuk késsz örökös a sajlóperit és is szívesen látjuk becses nyilatko-zatát. Mert mi nem tesszük meg azt, hogy mások mondják tanítók nevében nyilatkozatot adjunk le az Ön érdekeibe és aztán, mikor a tanítók jelen-keznek, hogy alarassák mind hamis, akkor nem fo-gunk azon dolgozni, hogy a lapok ne közöljék rektifikációkat.

Junius 8.

Uri kabaret Szamosújvárt.

Az „Örmény Muzéum Egyesület” nem fogja tallunk rossz néven venni, ha leleplezzük egy kicsit.

A vezetőséget kérjük, ne ijedjen meg és ra-galmazással vádolva ne indítsa sajtóperet ellenünk.

Az Ö. M. E. komoly kulturális celokra már több hangverseny rendezett, melyek, — ahogy mondani szokták — a siker jegyében zajlottak le. Az egyesületnek pénz kell, nagyon sok pénz kell és a tagok bizony ezt a sok pénzt nem szívesen szarukolják le.

Elnátozások tehát, hogy mulatságokat rendez-nék, melynek bevételei fedik majd az egyesület kiadásait és az „Armenia” nyomda költségeit.

Legújabbban upból meghívott becsatoltak ki, csakhogy — és ezt karhoztuk mi — nem iriak ki, hogy tulajdonképen mi is készül és mi minden fogják a melyen tisztelt közönséget mulat-tani.

Csak szarozan, egyszerűen azt irtak meg, hogy pünkösdi másodnapján, vagy kedvesebben idő eseten június 13-án a kéror furdón hangver-senynek egybekötött délután hat orakor kez-dődő tanevelgálmal rendeznek. No meg, hogy a személy-jegy 1 kor, a gyermekégy 50 fillér. Meg a mar szentet közmondás: felöltözést köszönettel fogad-nak stb. és a jelszó: *Öltözködj egyszerűség!*

Igen, ám, de a vezetőség, a rendezőség vissza-dést követ el a közönség felvezetésével.

Ugyanis nem adják tudni, hogy jó lesz min-denkinek előjölni, megérteni az uri kabaret-t, mert olyan mulatság lesznek, melynekét szamosújvári meg nem éreztet. Leüljék hát na az igaz misort:

• *J. Próbaj.* Ezt Walton Lillike tartja. Lillike egy aranyos kis szöke 5 éves leányka.

• *Zongorán játszik.* Mellesváry Annuska ur-úrné. A zongora koncertzongora és amint

Temesváry János dr. mint régiségbárra kizsán-talotta 238 éves és 8 hónapos. További kommentár felesleges.

3. *Felbava Ulyarik Mikie urúrné.* Ez a fel-olvasas nagyon hamoros lesz.

4. *Nápalatok enélkor* fogt Wass György ur, aki verbeli költő és a valószínűség szerint saját megzenésített költeményeit fogja énekelni és Szász Tibor ur hegedün kíséri.

5. *Diadal.* Eleg, ha megemlíthjük a szereplőket: Aján Berta urúrné és úf. Ulyarik Albin ur fu. 6. *„nekkel* Szentkovich Nusi urúrné. Ami a fo, kúpiaké enélke.

Szóval a legutolsó szám is megér 1 koronát, illetve gyermekének 50 fillért. A tölbi is megér legaalább annyit, tehát aki elmegy, az szép üzlet csinál, pár korona haszonnal zárja le a tánc-estélyt.

Az nem is említhük meg, hogy meglepetésnek még valaki fel fog lépni, akinek érdekes előadása(?) vas taposok fog provokálni.

Torna verseny.

(Sport tudóstónk jelentése.)

Május 31-én d. u. 4—7 óra között tartotta meg a helybeli áll. főgimnázium évégi torna-verszagalat a népkerti játékokban, zenészd mellett, szokatlannal nagyszámú közönség jelenlétében. Ott voltak a helybeli összes hivatalok, kiket az igaz-gatósg elözetesen meghívott s azon kívül nagy-számú közönség, mintegy ezer ember.

Pontban 4 orakor vette kezdetét a vizsgálat a Himnusszal, amit az ifjuság zenekísérettel enélke végé.

A műsor pontjai az eredmények feltüntetésével a következők voltak:

1. A felső osztályok felvonulása a Hunyadi indúlón keresztör ellenvonulással, fabot szab-dygyakorlati, elővonással szintén zenészd mellett, A felvonulási impozáns, a szabadgyakorlatok za-batosak voltak.

2. Alsó osztályok bakugrás, felsők súnyidobás verseny. Bakugrásból kitüntek Bányai Béla III. o. t. a 11-ik fog átugrásával, továbbá Chinde Florián III. és Román Domokos III. oszt. tanulók. Súnyidobásból első lett Paska János VII. o. t. 9. méter 50 cm. hosszú dobással, második Halmos Rezső VII., harmadik Todorán Sándor VII. o. tanulók.

3. Felső osztályok korlát mintacsapás verseny, negy előrt, egy szabadon választott gyakorlati. Első lett Ulyarik János VI., második Szász Ferencz VI., harmadik Popu Marián VII. o. tanulók, kik gyönyörű gyakorlatiukkal igazán kiérdemelték a közönség tapsait.

4. I. osztály futásverseny. Kiténtek Pap Oktáv, Bucezók János, Novák Miklós.

5. Felső osztályok rudugrás verseny. Első Popu Marián VII. o. t. 3 méter magas átug-rással, második Halmos Rezső, harmadik Marton Lajos VII. o. tanulók.

6. Alsó osztályok rohadeszka ablakugrás verseny s ezzel egyidőben a felső osztályok versenyé a magas nyujtón. Ablakugrásban gyoz-tek: Kapdebe János II. Gárdá Jenő o. tanulók, nyujtón Ulyarik János VI. o. Popu Marián VII. és Szász Ferencz VI. o. tanulók.

7. Kitélhabzás a II. oszt. növédekéivel.

8. Főfeladás a játék az intézet husz legjobb játékosának a részvételével.

9. III. osztály szafkúts verseny, melyben első lett Chinde Florián, második Berzan Benjamin és harmadik Molnar Jozsef.

10. Gulák bemutatása. Harom szépen össze-állított gukú mutattak be a fuk a tér közepén, ami a verseny utolsó pontját képezte.

A tanulók jutalmazására felső osztályokban ezüst és bronz érmék, alsó osztályokban tornász könyvek szolgáltak, miként a többi jutalmakkal együtt az intézeti zaronnyelvény osztanak ki.

Emlérsér íleti az intézet tornaszárát, Csányd Gabort, aki a növédekékelt buszó faradsággal és tudással készítette elő a versenyre, melyben szembetűnő volt a mult év óta tett nagy el-menglet. Csányd torna tanárnak dicséretére válik, hogy az egész tanévben készült arra törekedett, hogy az intézet növédekékelt testileg kifejlesz-se, ami szép eredményre vezetett is.

HIREK.

— (Nyilvános számadás és köszönet.) A számossujvári m. kir. áll. polg. leányiskola által 1908. évi május hó 16-án rendezett műsoros estély alkalomával a „Szegény tanúk“ alapja javára felírtak: **Mészáros László 2 kor.**, **Kalodó Bernadett 2 kor.**, **Burgya László 8 kor.**, **dr. Ruzs Kornél 2 kor.**, **Aján Tivadar 1 kor.**, **ifj. Temesváry István 1 kor.**, **dr. Papp Gusztáv 5 kor.**, **Szász Lajos 2 kor.**, **N. N. 2 kor.**, **Stenka Lajos 1 kor.**, **Flórián Jakab 2 kor.**, **N. N. 40 fill.**, **Lázár János 40 fill.**, **N. N. 2 kor.**, **N. N. 5 kor.** Összesen 35 kor. 80 fill. Fogadják mindannyian köszönetüket. E helyben mondók köszönetét dr. Temesváry János által fogtunk. tanár urak, aki az estély erkölcsi sikerét biztosította s úgy szintén Berán János karnagy urnak is, aki fáradságát nem ismerő buzgalommal közreműködött. Vegül köszönetemet fejezem ki a városi színház-bizottság elnökeinek, dr. Papp Gusztáv urnak, aki a „Vigadó“ termet díjtalanul rendelkezésünkre bocsátotta. Szamosujvári, 1908. jun. 1. Zöld Sándor igazgató.

— (Eltávolított román felírat.) Apahidáról jelentik, hogy a hatóság az ottani román iskola homlokzatáról a román felírat 12 csendőri segítségével eltávolította. A felíráson kívül az iskolaépületről egy képlet is eltávolított, amelyben ezek a szavak voltak bevéve: „Destaupia-te române“ (Ébredjetek románok!)

— (Évvegi vizsgálatok rendje a számossujvári áll. főgimnáziumban az 1907—8 tanévben). Junius 4-6. számbeli érettségi vizsgálatok: 16-án d. u. 1. o. szántan, rajzoló-geometria, III. o. magyar, latin, V. o. természetrajz, számtan, görög, d. u. I—VII. o. rom. kath. hittan, I—VII. o. gör. kath. hittan; 17-én d. e. II. o. földrajz, természetrajz, V. o. magyar, latin, VI. o. görög, természettan, számtan, d. u. I—VII. o. gör. keleti hittan, I—VII. reformatus hittan; 19-én d. e. I. o. magyar, latin, III. o. német, történelem, IV. o. magyar, latin, d. u. I—VII. unitarius hittan, I—VII. o. izraelita hittan; 20-án d. e. VI. o. német, görögpótló, történelem, VII. o. magyar, latin, d. u. V. o. német, görögpótló, történelem, IV. o. természetrajz, számtan, rajzoló-geometria; 22-én d. e. I. o. földrajz, természetrajz, III. o. szántan, rajzoló-geometria, földrajz, VII. o. német, görögpótló, történelem, d. u. II. o. szántan, rajzoló-geometria, IV. o. német, történelem, VII. o. oroszjeztant, 23-án d. e. II. o. magyar, latin, VI. o. görög, természetrajz, számtan, V. o. magyar, latin, d. u. I—VII. o. ének, I—VII. o. örmény nyelv, V—VII. gyorssírás; 24-én magán tanuló irásbeli vizsgálata; 25-én magán tanuló szóbeli vizsgálata. Az érettségi szóbeli vizsgálatok a középfelületi tanulók kizárásával — az osztályvizsgálatok pedig teljesen nyilvánosak. A vizsgálatok d. e. 7. d. u. 3 óraker kezdődnek. Martonfi Lajos igazgató.

— (Börtönügyi kongresszus.) Az országos fogházak és más nagyobb letartóztatási intézetek tisztviselői május hó 21. 22 és 23-án Budapesten a gyűlölfogház intézetben kongresszust tartottak, ahol a büntetések fogalmazása, oktatása, javítása és elemzése körül járhattak felmerült tanácsok és módszerek kerület megvitatása tárgya alá. Fegyintézetünk felügyelői Albin igazgató, Zacharias Andor dr. orvos, Hodoreán János, Lukács Károly és Moore Károly lélekész által volt képviselve. Uhiyark Albin felügyelő igazgató ezen értekezleten a büntetések végrehajtásáról szóló műveket olvasta fel, melyet a jelen voltak, mint kiváló szakmunkát értékelték és lelkesedéssel fogadtak fel. Ezen kongresszus a jövő évben városunkban fog megtartatni, amikor is 125 év lesz annak, hogy az itteni vár felgyúztatás alkalmától át.

— (Esküdték.) A desai kir. törvényszék a jun. havi esküdtészek esküdtörvényét kisorsolással megújította és esküdtészeket a következők hivatalt: Fogarascsi Marton, haszubeuró Kabalapatka, dr. Miklóssy József ügyvéd Des, Kolosvári Árpád körjegyző Nema, Kovács Jenő körjegyző Nagyiköld, Flacsintar Samy bankhivatalnok Des, ifj. Hógyi

Mihály kereskedő Des, Heiszmann Béla főbírtokos Bálványosvára, Simó Béla ny. főispán Orozsmező, Lázár Miklos körjegyző Magyarbögda, Kempf Iván Kádos, Moricz Károly főkönyvelő Nagyfalda, Domonkos Károly főgimnáziumi tanár Szamosujvár, Esztegar László ügyvéd Szamosujvár, H. Nagy Zoltán körjegyző Horzospataka, Fenyvesy Jakab kereskedő Szamosujvár, Kádár Ferenc körjegyző Blenkeméz, Köblös Lajos körjegyző Magyarbörzsa, Hegedűs Antal p. ö. titkár Des, Ferenczy Endre kir. főmérnök Des, ifj. Moldován György takt. könyvelő Magyarlajos, Hatfaludy György számtiszt Des, dr. Horváth Árpád főispáni titkár Des, Bandy György alispán Des, dr. Torma Miklós nagybirtokos Felő, Azbej Rácz Jakab kereskedő Szamosujvár, Turóczy Ferenc közbiz. gondnok Des, Csernátóny Gyula bírtokos Felső-orozsfalu, Hye Jenő vrm. aljegyző Des, dr. Frenkel Mihály ügyvéd Szamosujvár, Karácsonyi Sándor főbírtokos Kékes.

— (Vízforrás.) A kis-jenői határban, az ugy-nevezett kendlonai malomnál, május hó 31-én három kis oldali paraszt igényt éltetgatók az ár. Kéttől sikerült kimenteni, egyik azonban az örvényben elmerült és belefullt a vízbe. Másnap reggel fogták ki a már hült tetemet.

— (Tisztelettel értesítem.) n. b. címet, hogy Szamosujvár egy hirdetés és tudakozó-intézetet állítottam fel, mely minden bírtoktól és eladást, nemkülönben közművelést ellátal. Ezzel kapcsolatosan „Szamosujvár Szelemelője“ című kereskedelmi, gazdasági és e szakmába vágó hirdetési szakkalpt adok ki, amely minden hó 15-én magyar és román szöveggel fog megjelenni. Mindennapi írói feljuttatásig pontosan eszékölök és diszcreció-feltesseggel vállalkok. Szives megbízásait kérve vagyok teljes tisztelettel Kósa Tivadar.

— (A szappangyár körül.) Lapunk múlt számban egy panaszos levél alapján megírtuk, hogy a Kandianban Stahli Hermann szappangyára megfertőzi a vizet. Utanna jára a dolgotnak, most bebizonyult az, hogy nem mind igaz, ami írtam van. Tudnikillik a feumaradt salakot hordóba gyűjtik össze és úgy szállítják ki a város határába. Különbön a szappangyár egyik jóakarója egy kis hirt küldött be erre vonatkozólag, melyet érdekes-ségéről fogom, már azért is közlök, mert a sorok úgy vannak földolgozva, mintha a szerkesztőség írta volna. Ime: „17. fűrdő.“ No hát nem baj, mert ha nincs oly jó átható víz a Kandianban, hat van kitűnően berendezett fűrdő, — ami kevésbé enyhíti a szomjat — szabad fűrdő! A mult számbunkban megemlítettük, hogy Stahli Hermann szappangyáráról írtattam a más különben is szöke szomszár. Most pedig valamivel jobban a szappangyfűrdő, valamennyi kandianbeli verőleány és meg egy-keg öveg asszony is nagyban fűrdőnek mag mindan nap. Vajlon átható lesz a víz, ha azt a helyet fűrdőnek használják fel? Remélik, hogy nem! Itán gyűrdőfűrdő lehet az a fagyusz, zatos víz? Ha nem átható, hát mi azt gondolkodj, hogy fűrdőre sem alkalmas a fagyusz víz.

— (Kerelem.) Azon tisztelt gazdák, kiknek az idej vetésnél alkalnak volt az időkülönbséget az impregnált és a nem impregnált takarmány-rópmag kikélese között megfigyelni, felkérjük, szíveskedjenek eziránti tapasztalataikat, akárhonnan szereztek is a nem impregnált rópmagot, közvélemény Mauthner Ödön magtervezésével, Budapest, Rottenbiller utca 33. közölni. Miután az idej pontos megfigyelésekre a Mauthner cégnek úgy a tiszta igazság, mint a közérdek szempont-jából szükség van, nagyon kéri, előzetes közönbetelnek halas kifejezése mellett, a tényleges adatok a nap alatt akar levelezéslápon is, vele tudatni.

— (Legjobban szeretem a friss, telt arcot.) Ki ne volna e tekintetben egy véleményen? Mephisto-val? De mily érdekesnek látom ennek a fiat. önkéntes. E helyett lami sapitársaság és általános gyűzegetés, anélkül, hogy valamely betegséggel mutálkoznék. Es egyelőre zóssz arczán süllyed fűddőnkül az eljövle. Dr. Bysethen tehát a Sirolin-Roche-t kell venni, amely — mint azt számtalan orvos igazolja — a név javítja, az organizmust erősíti az érvényét előmozdítja és a tested a tuberculoze behatásaitól megvédi. Sirolin-Roche- győgszertárbán kapható.

Válasz a szerkesztőségéből:

— Pesti. Higlye el ez nem udvarlatiaság, hanem tudatlanság. Mert itten nagyon sokan nem tudják azt, hogy a magános vagy ferfi társaságban sétáló urnak fill. ell. előre közzölni a másik urnak, aisi hűbirtokos-ságban van. Ilyenkor igazán nem számít az, hogy melyik idősebb. De különben én azért tudom, az ilyen országos egyeztetlen keresztül kell nézni. Údvéle!

— Anyahoz. Legközelebb közlökük.

**Kiadótulajdonos:
A SZERKESZTŐSÉG.**

Todorán Endre „Aurore“ könyvnyomdája Szamosujvár.

179. sz. 1908. végvár.

Árverési hirdetemny.

Alulírott bírósági végreható az 1881. évi LX. t.c. 102. §-a értelmében ezenel közhírre teszi, hogy a desai kir. törvényszéknek 1907. évi 9175/907. p. számu végzése következtében Dr. Horváth Emil des. ügyvéd által képviselt Domonkos Mihály javára Mora Jozsef és társai ellen 19 K 90 fill. s jár. erejéig 1908. évi janár hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és föllullogtat és 660 K-ra becsült közteljes ingóságok, u. m.: szarvasmarhák, takarmány nyilvános árverésen eladarnak.

Mely árverésnek a kékesi kir. járásbírószag 1907. évi V. 211 L. számu végzése folytán 19 K 90 fill. tökélevesetés, ennek 1907. évi november hó 1-6 napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltóidő és eddig összesen 77 K. 82 fill.beren bíróilag már megállapított költségei erejéig adósk lakásán Bátorban leendő megtartására 1908. évi junius hó 17-ik napjának d. u. 2 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezenmel oly megjegyzéssel hivattak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzkettes mellett, a leg-többet igényelőnek, szükség esetén becsarón alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elarvezésen ingóságokat mások is le- és föllulloglattak és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Kékesen, 1908. évi május hó 29-én.

Gyeylán Olivér
kir. bír. végreható.

180. sz. 1908. vht.

Árverési hirdetemny.

Alulírott bírósági végreható az 1881. évi LX. t.c. 102. §-a értelmében ezenel közhírre teszi, hogy a desai kir. törvényszéknek 1907. évi 9175/907. p. számu végzése következtében Dr. Horváth Emil des. ügyvéd által képviselt Domonkos Mihály javára Mora Juozsef és társai ellen 21 K 90 fill. s jár. erejéig 1908. évi janár hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és föllullogtat és 692 K-ra becsült közteljes ingóságok u. m.: házi botorkók és szarvasmarhák nyilvános árverésen eladarnak.

Mely árverésnek a kékesi kir. járásbírószag 1907. évi 212 L. sz. végzése folytán 21 K 90 fill. tökélevesetés, ennek 1907. évi november hó 1-6 napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltóidő és eddig összesen 78 K 98 fill.beren bíróilag már megállapított költségei erejéig adósk lakásán Bátorban leendő megtartására 1908. évi junius hó 17-ik napjának d. u. 2 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivattak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzkettes mellett a legtöbbet igényelőnek szükség esetén becsarón alul is elfognak adatni.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhöges, skrofulozis, Influenza

Sirolin

Ellen az érvényét és a testhely, megsejtet-és köhögést, vándokot, éjenti izsádat.

„Roche“

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerár-
ház — Ára 50 pengőlet 4 — koroná

Mint hogy értéketlen utazótalakat is kínálunk, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolóját.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel [Svjt]

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felajánlathatják s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kékesen, 1908. évi május hó 29-en.

Gyulán Olvér
kir. bír. végrehajtó.

Sz. 049 1908.
tkvi.

Ujabb árverési hirdetményi kivonat.

Fáby Elek ügy. műcsi lakos által képviselt Bidián Toma, Bidián Gligor, Fodor Dani és Fodor András szavai lakos végrehajtóknak Pap György szentgyeői lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 165 kor. 20 fill. tökéveléssel 17 kor. 30 fill. eddigi és 8 kor. 07 fill.-ben ezuttal megállapított s a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881. évi LX. t. cz. 144. §. alapján és a 146 §. értelmében a kései kir. járásbírósg. területén lévő Szentgyeőd közszegben fekvő a 374 sz. t. cz. 163. §-ára az ezen ingatlanok 1/2-ed rész jutakára 536 kor. 50 fill. kiküldési árban, tekintettel azonban az 1881. évi 60 t. cz. 163. §-ára az ezen ingatlanok 1/2-ed részére c. 2. alatt özv. Pap Kosztáné, Csobán Vurvára javára haszonélvezeti jog van bekebelezve, 200 kor.-ban állapították meg, azon összeg mely ezen szolgalmat megilleti jelzálogos követelések kielégítésére szükségesnek mutatkozik a mennyiben azonban ezen ingatlan a szolgalmi jog fenntartásával oly árban adatik el, mely a szolgalmat tkvi bejegyzését megelőző tehertételek fedezete szempontjából megállapított összeget meg nem uti, az árverés hatálytalanvá válik, az ingatlan a szolgalmi jog fenntartása nélkül ujjabban elárvereztetik.

A 87. sz. t. cz. 232. 233. 234 hrsz. faház, kert és kertből álló ingatlanból Pap György 1/2-ed részbeni jutalékára 172 kor. kiküldési árban, tekintettel azonban arra, hogy ezen ingatlanra c. 12. alatt özv. Pap János javára haszonélvezeti jog van bekebelezve, az árverés azon feltétellel rendeltetik el, hogy az árverés által a bejegyzett szolgalmi jog nem érintetik.

Az árverés megtartására határidőül 1908. évi június hó 11-ik napjának d. e. 10 órája Szentgyeőd község hazához kitűztetik.

Az árverésen a lent körülírt ingatlanok a kiküldési áron alul is eladhatók fognak.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becserának 10%-át vagyis 53 kor. 05 fillért és 17 kor. 20 fillért készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árlólyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt I. M. rendelet §§-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t. cz. 170 §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelye-

zéséről kiállított szabályszerű elismervényét átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az első az árverés napjától számított 15 nap alatt a 2-ikát ugyanazon naptól számítandó 30 nap alatt és a harmadikat ugyanazon naptól számítandó 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 5% kamatokkal együtt az 1881. december 6-án 39415 I. M. sz. a kelt rendeletben előírt módon a szamosújvári kir. adóhivatalnál mint bírói letétpénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. Vevő köteles az ingatlanokat terhelő és az árverés napját követő eszedékes adókat és átruházási illetéket viselni.

Vevő a megvett ingatlanok birtokába az árverés jogerőre emelkedés napján lép és azoknak haszná a terhe is ez időtől őt illeti.

A vevőknek a vételi bizonyítvány az 1881. évi LX. t. cz. intézkedései értelmében csak az esetben fog kiadatni, ha az árverés napjától számított 15 nap alatt az idézett t. cz. 187. §. intézkedésének megfelelő utóajánlat nem tétetik. A tulajdonjognak a vevő javára bekebelezése csak a vételár és a kamatainak teljes lefizetése után fog hivatalból elrendeltetni. A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének a kitűzött időben eleget nem tenne az általa megvett ingatlanokra az érdeklét felek bármelyikének kérelmére az 1881. évi LX. t. cz. 185 §. szerint vevő veszélyére és költségére bánatpénzének elvételére mellett ujjabb árverés fog elrendeltetni.

Az árverési hirdetmény kibocsátásával egyetemes megállapított árverési feltételek ugyanezen hirdetményben vannak felvéve.

Az elrendelt árverés a fentirt t. cz. ben fejegetyvetni ezen árverési hirdetmény egy példányra a bíróság hirdetményi táblájára kifüggesztetni, továbbá kifüggesztés és az árverési feltételek megtekintése végett egy-egy példány Szentgyeőd község előjáróságának nemkülömben ezen árverési hirdetmény egy példányra a szomszédos községekben a helybeli szokás szerint azonnali körös végett a nevezett községek előjáróságainak megküldeni, s tekintve, hogy a kiküldési ár 600 kor.-át meghaladja ezen árverési hirdetménynek törvényszerű kivonata a Szamosújvárt megjelöli Szamosvölgye című lapban egyszerű közzététel végett végrehajtó ügyvédjének kiadatni rendeltetik, a ki utasítatik, hogy a közzétételt igazoló lappéldányt az árverés foganatosítására kiküldöttnek adja át.

Ezen árverési hirdetmény és egyidejűleg megállapított feltételekkel együtt az 1881. évi LX. t. cz. 153. §. intézkedéséhez pépost a keresetre hozott első végzésre előírt szabályok szerint érdekelteknek kézbesíttetni rendeltetik.

A kir. járásbírósg. mint tkvi hatóságától, Kékes, 1908. április hó 6-án.

Botár János
kir. aljtör.

Fischer Albert

műszaktanó munkás gyára
Gözerőre berendezett butorgyár.

Ajánlja dusan felszerelt

Kárpitos és nagy Fabutor-Raktárát.

Szalón-, ebedő és hálószoba-berendezések a leggyeszzerűbből a legfinomabbig Minden nagyságu díofa, amerikeretű tükrök, olajnyomatu és üvegfestmény képek és hajított nád- és amerikai felületű szekek a legnagyobb választékban

A kárpitozott butorok a legnagyobb szolidasággal és izlésesen összeállítva készülnek.

A legujabb divalú garnitúrák készen meglőve nagy választékban raktárban láthatók. Védéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetik.

Hirdetések

lapunk részére felvállaltatnak

Todorán Endre könyvkereskedésében. Fotár 13.

Egészségi szempontból

óvatodjunk az idegen savaktól és hasznaljuk csak is a

Kohn Bernát-féle

hatósági felügyelet alatt álló gyarában termelt természetes

forgács ecetet

1: mely kapható 1:

Flórian Jakab,
Esztegar Geza,
Piacsintar Kristóf,
Vajda Elek,
Nerschkovits Samu,
Befosy Goro,
Beuteibaum Samu,
Farkas David,
Csakai Aurél

kereskedésekben és a gyárhelyiségben.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu Portland-Czementet ajánl olcsó áron
KUGLER, PAUL és TÁRSAI PORTLAND CZEMENT-GYÁRA
BRASSÓBAN. — Szamosújvárt kapható Sáhin Péter urnál.